Anul II. nrul 3. Apare de doaue-ori pe lună. Budapesta 15. februarie 1903.

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
½ an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 filerĭ

Abonamentul să se trimeată cel puțin pe ½ an.

VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., Murányi-utcza 42. I. 6

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

Rugare. Dupăce vedem, că foaia noastră a fost primită cu plăcere din partea Românilor, rugăm pe fiecare Român bun în interesul seu propriu, ca să respândească »Voința Poporului.« Dacă vom avea o mie de abonenți foaia va apărea în fiecare Dumineca.

Congresul nostru.

— Apel către Români. —

In țara noastră trăiesc 19 milioane de suflete. Dacă acestia toți ar vrea să facă una, oare s'-ar putea face ceva, dacă nu s'ar întelege cu toții? Oare împērații și domnitorii nu așa cârmuesc țērile lor, că chiamă adunare și acolo țin sfat, că ce au să facă? Așa facem și noi. Un an întreg luptăm pentru victoria deviselor noastre și apoi ne adunăm la **Congres** (adunare mare), unde dăm samă de aceea, ce am făcut pănacuma și ținem sfat despre aceea, ce o să facem.

Și la congresele acestea nu numai sfat ținem, ci cei mai pricepuți dintre noi îndrumă și învață poporul despre socialdemocrație.

Partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria, care e tineră, dar har' Domnului puternică a ținut până acuma mai multe congresuri.

Congresul din **1900** s'a ținut în Budapesta, au fost representate 21 de comune cu 56 de frați; în **1901** s'a ținut în Szentes, au fost representate 57 de comune cu 102 de frați iar în **1902** s'a ținut congresul în Mezőtur, unde au venit 186 inși trimișii alor 107 de comune.

Și în anul acesta, anul Domnului **1903 vom ținea congres.** Congresul în anul acesta sē va ținea în Nagy-Szalonta (Salonta-Mare, com. Bihor) in aprile 12, 13, 14, 15, după călindariul nou.

Dupăce în anul de fața am făcut noi Românii lucru mare, pe calea aceasta partida învită toate comunele, in cari avem frați socialdemocrați, să sē sfătuiscă și să hotăriască a trimite cel puțin câte 2 trimiși (deputați) la congresul socialdemocraților din partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria. Să va da ascultare de bună samă și plângerilor noastre din partea congresului, care va încerca să ne facă dreptate.

Românii de bine credem, că vor veni la congres Veți vedea acolo, că ce înapoi am rēmas noi Românii de celealalte popoare, pentru-că noi am fost păn'-acuma numai oaie de tuns. Dar nu vom plânge, ci pătrunși de ideile frumoase ale socialdemocrației vom învēța, ne vom lumina și apoi cu știință ne vom presenta înaintea apăsătorilor nostri și le vom striga:

— Cânilor, tiranilor, de ce nu ne dați drepturi?

Dacă vom ajunge în sănătate pe anul viitor congresul sē va ținea în o comună Românească.

Pănatunci însă socialdemocrații Români au datorințe mari.

Prima datorință să fie rēspândirea ideilor, ceea ce sē poate face numai așa, dacă rēspândim Voința Poporului printre toți Românii din țara aceasta.

Dacă am făcut-o aceasta, credem, că peste un an noi Românii vom tinea un congres deschilinit.

Pănatunci să lucrăm și să ne chibzuim și să ne revedem la

Congres!

Sâmpetru Blăjan.

Devisă.

Intrebi, că ce voim noi?

Voim să adunăm oamenii sēraci și apăsați, ca să fie puternici; ca adunându-se în jurul unui steag, în jurul »Voinței Poporului« să-și poată cere drepturile sale și cererile să fie ascultate și acolo unde pănacuma n'-a căpătat ascultare.

Foaia »Voința Poporului« publică o singură dreptate pe pămênt. Cunoști dreptate mai mare, ca **egalitatea?** Nu s'á născut fiecare om egal? Vēzut-a cineva, că pe fața unui copil, când s'a născut a fost scris: ăsta va fi vlădică, ăsta grof, ăsta proprietar cu 10.000 de iugere sau ministru? Așa-i, că nu-i drept? Și totuși nu-i egalitate pe pămeênt. Pentru-ce? Pentru-că cârmuirea e rea, pentru-că egoiștii, cei bogați și puternici vreau să fie astfel.

Partida socialdemocrată reorganisată vrea **egalitate.** Noi zicem: un om e ca și celalalt, fie-

Sunt apostolul socialdemocrației!

care să lucre și să nu fie nici domn, nici slugă, fiecare să fie servitoriul sĕu propriu.

Oare este tesaur mai mare, ca **libertatea?** Asa-i, că nu este?

Oare noi suntem liberi acuma? Liberă-i viața noastră? Nu, asta-i robie. Alții poruncesc și tu popor sĕrman trebue să-i asculți.

Socialdemocrația pretinde libertate deplină, adevĕrată.

Nime să nu-și bată joc din tine: nici soldatul, nici gendarii, nici solgăbirăul, nici perceptorul de dare. Dela fiecare om să se pretindă numai atâta, cât sĕ cade după lege, pe care au făcut-o oamenii de treabă și nu apăsătorii nostri, cari nu sciu, că ce-l doare pe poporul apăsat.

Și apoi, frate, cunosci tu idee mai frumoasă, ca **frățietatea**? Noi toți suntem frați. Cine are față de om, acela mi-e frate, pe acela-'l inbesc, căci e ca mine. Dar oare în lumea asta este frățietate? Nu-i. In lumea de azi unul e gata să scoată bucătura din gura celuialalt. Frățietate-i aceea, când cel avut l despretuesce pe cel sĕrac, pentru că-i sĕrac? Vedi, că nu!

Socialdemocrația vrea frățietate adevĕrată. Frățietate, ca să-l inbim pe deaproapele nostru, țină-sĕ acela de ori-ce lege sau națiune.

Așadară »Voința Poporului« luptă pentru **egalitate frățietate și dreptate.**

Deaceea, Românilor doritori de egalitate, frățietate, și dreptate, lucrați din rĕsputeri ca foaia asta s'o cetească milioane, căci numai astfel vom putea duce luptă cu isbândă pentru drepturile noastre

Așa să fie! **Partida.**

Cum se aboneaza foaia?

In fiecare comună să se adune socialdemocratiĭ, adecă aceia, cari voiesc să se alăture de partida noastră și să-și aleagă un președinte. Acela va aduna banii și va trimite abonamentul credincioșilor nostri deodată, ceea-ce va fi mai eftin. Sperăm, că în fie-care comună vom afla mulți abonenți. Foile le trimitem președintelui.

Celor, cari nu sciu ceti esplicați cuprinsul foaiei.

Voința Poporului costă pe 1. an 2 cor. (1 fl.), pe 1/2 an 1 cor. (50 cr.) Abonamentul să se trimeată cel puțin pe 1/2 an, căci astfel nu aveți multe spese pe poștă. Adresa: Szabad Szó Budapest, Murányi-utcza 42.

Inainte! **Administrația.**

TRIBUNA POPORULUI.

— **Jaf.** Lucrăm din copilărie, până în bĕtrânețe și când murim — ne remâne familia fără bucătură. Lucrăm de dimineața până seara și când să facem socoata — n'-avem bani. Oare de ce? Căci ietă aceia cărora le lucrăm se îmbogătesc di de di! Și asta de aceea se întesnplă, că nu ne plătese cinstit după munca noastră. Acuma-i lumea întoarsă pe dos. Cei cari au, trag pe sfoară poporul sĕrac. Pe cei ce după muncă cinstită nu ne dau plată cinstită noi iĭ numim — j ă f u i t o r i. Asta numele lor adeverat. Jos cu ei!

— **Frați de treabă.** »Hai și noi azi la biserică că-i praznic împĕrătesc, zice Stan.

— Ea unde-i chip, nu vezi ce blăstĕmăție-i afară? — dai în glod pân'la glesne, rĕspunde Grăvilă . . .

— Ce-i de făcut? Câtu-i ziulica de mare, se stai în casă, te urăsti. Da oare se ne ducem la crîșmă? . . .

— Dă bre, știu eu! . . . Și Românu se scarpină'n cap. Apoi zice:

— Acolo nu, dar la adunare de socialiști. Acolo au dim noi ruga poporului.

— **O pildă.** Este sciut, că preoții sunt cei mai mari dușmani a socialdemocrației. Ei 's aceia, cari nu întârzie dela nici o ocaziune să predice în contra noastra a celor fără de lege. Sunt însă și preoți luminați, cari sciu foarte bine, că noi suntem adevĕrații urmași a Domnului I s u s C h r i s t o s. In Zsámboc (com. Pesta) s'a întĕmplat, că frații de acolo au ținut adunare de popor, la care a venit și Dr. Mihaiu Eder preotul romano catolic deacolo. Vorbire a ținut fratele Ivan Adam din Budapesta. A vorbit multe despre învĕțăturile lui Isus Christos și a socialdemocrației. La capăt s'a ridicat preotul Eder și cu capul gol a făgăduit, că deaici încolo el va fi cel mai bun socialdemocrat, pentru că s'a convins, că noi rĕspândim învĕțăturile adevĕrate ale lui Isus Christus. Fapta preotului unguresc să-i fie spre pildă fie cărui preot Român.

— **Haz.** Nenea Toader vrea să facă testament și chemă notariul din apropiere. Notariul vine și găsește pe Toader în pat. După ce a făcut notariul testamentul și stă se plece, întreabă Toader din pat:

— Me rog, da pot să me scol acum?

— Cum așa — întreabă notariul, — da nu ești bolnav?!

— Nu, dar am credut că testamentul se poate face numai în pat!

— **Invĕțătoriul nostru.** Invĕțătoriul nostru este Isus Christos. Mulți sĕ miră, cum sĕ poate, că noi socialdemocrații 'l ținem pe Isus Christus de învĕțătoriul nostru, dar cred, că aceia, cari le zic acestea nu cunosc sfânta scriptură. Pentru-că oare acela, care a zis vorbele măiestoase: »Dă plata muncitoriului« nu a fost cel mai mare socialdemocrat. Noi pentru ce luptăm? Fiecare cuvênt al nostru tinde într'acolo, ca să i să plătiască munca muncitoriului. A dis domnul și mai frumoase El a predicat: »Nu aduna tesauri pământesci, pe cari le mâncă moiul și rujina.« Prin aceasta Domnul Isus Christos a zis, ca pe pĕmênt să nu fie nici bogați, nici sĕraci: toți să fim de opotrivă. Și iată de ce predică profeții falși contra noastră Noi cu durere vedem, că preoții predică apă și beau vin. Ei ne învață a despreţui bunurile pământesci, dar chiar Domnia lor 's aceia, cari adună averile cele mai mari. Uită vlădica din Blaj și Oradea—Mare au

DREPTURI ȘI PANE POPORULUI!

atâta avere, din cât 100 de sate ar putea trăi fără gânduri pe viața întreagă. Dar deaceea suntem noi socialdemocrați, ca să nu mai lăsăm nedreptatea asta. Noi vom rêndui trebile, ca toți să fim deopotrivă. Noi într'adever vom urma învĕțăturile celui dintâiu socialdemocrat, alui Isus Christos.

— **Fariseii.** Ori-ce face omul, trebue să sĕ afle de aceia, cari 'ți strică lucrul. Așa și cu noi. Am pornit »Voința Poporului« spre luminarea și ajutarea sĕrmanului popor Român apăsat și iacă în Timișoara neste nemți, cari nici Românesce bine nu sciu au pornit și ei o foaie așa zisă «socialdemocratică« (Asta-i vorbă!) Noauĕ nu ne pasă, facă Domnia-lor ce vrea, dar în interesul sĕu propriu rugăm pe fiecare Român, ca să scoată fariseii din casă. Așa să fie!

— **A apărut** foaia volantă, ce am anunțat »Vin socialdemoctații». O recomandăm spre agitație, căci și inimicii noștri, dacă cetesc foaia aceea, trebue să strige: «Să trăiască sfânta socialdemocrația!« Foaia volantă sĕ poate procura la «Voința Poporului» Budapest, Murányi-u. 42. ușa 6. și costă 100 esemplare 2 coroane (1 fl.) Banii sunt de a sĕ trimite înainte. Procurați, cât mai mulți!

— **Congresul,** despre care scriem în alt loc să nu fie uitat de nime. Cât mai mulți Români să fim acolo.

— **Invitare.** Mai deaproape vom ținea doauĕ adunări mari. Una în 15. febr. n. Dumineca în Șiria (Világos), alta în 1 marte n. în Talpoș. In ambele locuri va fi predicator din Budapesta. Românilor din jur fiți acolo în numĕr cât mai mare.

— **Foamete.** Lumea a auzit că în unele comune din jurul Beinșului e foamete mare dela anul nou. Comune întregi n'au ce mânca cu sĕptămânile. Oamenii, bărbați și femei, oĕtrâni și copii plâng cu zilele de foame și nĕcaz. Durere! Noi le-am sciut acestea. Chiar asta a fost causa, că am pornit foaia noastră, ca rĕspândind sămânțele socialdemocrației, oamenii să sĕ lumineze și să n'ajungă la sapă de lemn. Noi scim foarte bine, că deși o fost acolo foamete așa mare, domniá si-a adunat darea- Asta să no fi făcut și n'ajungeau frații bihoreni la așa nĕcaz ne mai auzit.

— **Impărțeală.** Incă și adi mai sânt nătăuci, cari cred, că socialdemocrații vreau să facă împărțeală. Vreau să împărțiască pământurile gazdelor, uneltele industriașilor, mărfurile comercianților, ca prin împărțeala asta mare să facă — egalitate socialdemocrată. Așa vorbesc, astfel predică asta dușmanii socialdemocrației. Și ăștia nici nu ne dau ascultare când ne apărăm contra minciunei acesteia. Pentrucă noi suntem dușmanii cei mai mari a acelora, cari ar dice: »hai să împărțim lumea!« Doar chiar noi ii urmărim pe aceia, cari fac împărțeală din roadele muncei noastre. Iată chiar acum s'au ridicat vămile bucatelor. Ce credeți, care-i causa? Domnii cei cu 10.000 de iugere vreau să facă împărțeală cu ale noastre, pentrucă ei nu vor plăti așa vama, ca noi. Asta-i împărțeală, pe care n'o vede cu ochii și stă să nu ți-o creadă Românul, dar, vai, o simte. Impărțeala asta vrem s'o nimicim. Și nimicită va fi, dacă va învinge socialdemocrația. Și atunci ne vom scula, vom apuca pe ulii noștri și le vom strîga: »Numai acela să mânce, cine lucră! Numai aceluia să fie roada, cine a cultivat-o! Trândavii — piară!«

— **Cursul pieții din Budapesta.** Grâu, după soi în greutate de 50 chilogr. plătit 7 cor. 85 fil. — 8 cor. 45 fil. Cucuruz. —.— Rimători bătrâni grei au fost plătiți cu 100—106 or. pro 100 chil Viței 60—82 pro 100 chil. în viață.

Scrisori: întrebări, cereri către partidă sunt de a se adresa: Voința poporului, Budapest a VII., Murányi-utca 42. 6. Aicea este localul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere (de lege, medic, solgăbirău și altele.) Veniți dar și ne mărturisiti nevoile, ca să ve putem vindeca. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, Murányi-utcza 42.

Abonamentele să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, Murányi-u. 42.**

ADUNARI.

† **Adunare în Madarász.** Frații Români din Madarász au ținut în Dumineca trecută adunare frumoasă. Au fost foarte mulți la adunare. Președinte a fost Joan T., notar Josif H. Au ținut vorbiri A. Pop, Alexandru Mesaroș, Mihai Cete si M. Bicher. Poporul din Madarász a ascultat cu plăcere și încredere vorbele predicatorilor, cari au esplicat adeverurile sfintei socialdemocratii.

In fiecare comună mai mare să sĕ țină adunări, căci numai ăst mod sĕ vor rĕslăți ideile noastre.

CRONICA.

Să nu uitați, că a respândi „Voința Poporului" este una cu mântuirea omenimei.

* **Regele Ungariei** Francisc Josif e la Pesta. Sâmbăta a dat un bal strălucit, dar în noaptea aceea de petrecanie nici unul nu și-o adus aminte, că câți inși îngheață de frig și mor de foame prin țară.

* **Meteor ucigaș.** In California pe orașul Anderson a cădut un meteor (stea), care a nimicit întreg orașul.

* **Foc mare.** In Pesta a ars etagiul al patrulea al palatului Newyork, care o fost palatul cel mai mare și cel

Una am fost, una sa fim!

mai frumos de aici. Acum barem vor avea câțiva oameni ucru.

* **Jude Isteț.** Tot aici în Pesta un jude cu numele ós numai aceluia ii aducea judecată dreaptă, cine-i da 1000 de zloți. Acum o fost prins și pus la temniță. Oare dacă toți juzii, cari fac astfel ar fi prinși, când s'ar goli temnițele din țară ?

* **40.000 oameni morți.** Pe insula Mariposa a pustiit vifor mare. 40.000 de oameni au remas morți.

* **Principesa de Saxonia,** care a fugit dela bărbatuseu cu dascălul Giron, a fost dus în casa de nebuni, pentrucă a cerut să vadă pruncul ei bolnav.

* **Arsă de vie.** O nenorocire mare 'i-sa întêmplat luĭ Iosif Cosma din Vineștĭ (lângă Șoborșin) septemâna trecută. Pe când dinsul era afară în câmp, nevastă-sa a ars în casă așa zicênd de vie. Nenorocita femee a băgat cânepa în casă ca să se uște maĭ bine, iar când a vroit să o scoată afară, cânepa s'a aprins în mânile eĭ. Iute au învelit-o flacările și pe când a ajuns ajutorul era de jumetate moartă. Inzădar au aruncat-o în valea ce curge tocmaĭ pe lângă casa lor, biata femee a maĭ trăit jumetate de zi și apoĭ a murit, lăsêndu-și în jale bărbatul și pe copilașul eĭ de 8 anĭ.

Pănă când nu vor ceti toate cele 3 milioane de Români din Ungaria, foaia noastră, să nu stăm în loc.

SCRISORI.

In rubrica asta vom publica toate scrisorile și plângerile, ce vin dela frații nostri. Trimeteți cât mai multe scrisori, ca să arătăm lumei, că poporul Român își poate cere drepturile sale.

Blaj. Așì putea scrie multe, dar e destul de amărit poporul Român, ca să aivă ce plânge fiecare deschilinit. Poporul Român e apăsat și jăfuit. Poporul Român poate zice, că n'-are țeară. Toți se duc sau în România sau în America numai ca să-și poată câștiga traiu. Eu am priceput, că lucrurile acestea numai prin socialdemocrație se vor schimba și de aceea respândesc din resputeri Voința Poporului. Salut frățesc. Teodor O. și ceilalți frați din Blaj.

Talpoș. Noi am zis, ce am zis. Ne ținem de vorbă, respândim Voința Poporului și nu peste mult vom ținea și adunare. A. N.

Gattaja. La noi au venit neşte socialiști noi, dar ii scoatem din casă. T. A.

Talpoș. Cu bucurie am luat în mână Voința Poporului, care ne esplică ce-i adeverul, ce-i sf. socialdemocrație. In fine ne vom lumina și noi Români. Inainte dară fraților, stați sub steagul fâlfâitor al socialdemocrației și strigați cu o voace : să trăiască socialdemocrația ! Salut L. Onuț în numele socialdemocraților din Talpoș.

Mândruloc. Ve rog aduceți la cunoscința fraților, că la noi la Măndruloc, 2 popĭ au golit biserica fără voia și știrea poporului. Poporul din Glogovaț au avut prapori și haine la biserica noastră, dar popii le-au dus toate la Micălaca. Vedeți cum au golit biserica suntem cu păreții goi căci păstoriul retăcit nu știe păzi turma. Deci adunați-ve sub steagul socialdemocției, ca să avem și noi drepturi. Abonați toți Voința Poporului. Salut pe compătimitorii mei George R

Vajdei. Iubiților frați în socialdemocrație ! Ve aduc de scire, că eu de mult ìs credinciosul deviselor sfintei socialdemocrații. Intr'o zi am primit foaia voastră și atunci m'am bucurat foarte, căci eu, ca vechiu socialdemocrat scii foarte bine, că ce importanță mare are la noi o foaie. Eu firesce am dat foaia din mână în mână și cetindu-o oamenii nostri, ca vrăjiți au început să aibă nădejde în viitor. Mai departe ve aduc de scire, că mie mi s'a trimis și o altă foaie din Timișoara, oare-i mai scumpă, ca a voastră, dar spre laudă să le fie, e și mai rea, Aceia nici nu sciu Români nesce și ei pornesc foaie și scriu câte verzi. Eu am trimis-o indignat înderept. Inainte ! Cu stimă frățiască B. Luca.

POSTA POPORULUI.

T o m a A. în G. Pentru-ce nu ne respunzi ? — B l ă j e n i l o r le trimitem multe multe salutări. Inainte pe calea apucată. — T a l p o ș. Epistolă merge. — Ș i r i a. Să fii cu toții. la adunare. — Z s e b e l y. Te salutăm în rêndurile noastre. Nu le crede fariseilor. Te prostesc. Cetesce foaia noastră si vei fi luminat. — B r a ș o v. De ce nu mai multe — A r a d u l - n o u. Unde a remas respunsul ? — P. I A r a d. Me mir, că odată te pleci cătră noi, odată cătră ceilalți. Decide ! — J o a n. M. în B. Bine ai făcut, că ai scos din casă pe farisei. Așa să facă cu toții. — F ă c e t. V salutăm în rêndurile noastre. — M i h ă l a c a. Noroc : Jaite. — M u l ț ă m i m fiecărui Român, că respândit V. P. — R e ș i ț a. Ve salutăm în cercul nostru. — T e n k e. Magyi János epistola nu ți-o putem ceti. Scrie-ne alta, mai luminat — S e l i ș t e. Ve salutăm îu rêndurile noastre.

Un gând să avem : respândirea „Voinței Poporului.“

Prim redactor : J. SALUȘINSKY.
Editor și redactor responsabil : MIHAIU BRANDUȘ.
Tipografia lui Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.

Pregatiți-ve la congres!